

## Z ČINNOSTI FARMACEUTICKÝCH SPOLEČNOSTÍ

### ● XLIX. sympozium z historie farmacie a veterinární medicíny

Tradiční podzimní, v pořadí již XLIX. sympozium z historie farmacie a veterinární medicíny, které se konalo 4. listopadu 2009 na VFU Brno, bylo opět příjemným setkáním historiků obou oborů.

Velkou poctou pro 36 přítomných byla zdravotice prezidenta veterinární komory MVDr. Ondřeje Rychlíka.

První přednášející, prof. RNDr. J. Květina, DrSc., připomněl významnou osobnost brněnské i pražské farmakologie – prof. MUDr. K. Chodounského. Mgr. J. Babica ve svém pojednání vzpomněl na osobnosti RANOKU (Komise pro racionalizaci a normalizaci v lékařství, zvěrolékařství a lékárnictví).

Druhý blok přednášek byl poctou PhMr. L. Bílkovi (PhMr. RNDr. MVDr. M. Plhoň), PhMr. K. Kolčavovi (doc. PhDr. K. Král, CSc.), prof. MVDr. J. Lenfeldovi (MVDr. Šárka Hejlová, CSc.) a prof. RNDr. J. Smečkovi, CSc. (prof. MVDr. J. Konrád, DrSc.). Závěrečný příspěvek doc. M. Goíše o jeho výzkumném životě veterinárním byl velmi osobní zpovědí nestora české veterinární medicíny.

Vzpomínkou prof. MVDr. L. Němečka, CSc. na přednosti chirurgické kliniky VŠV v Brně začala odpolední část programu. Změny do jednotnosti témat vnesl kolega R. Jirásek svým příspěvkem o farmaceutických eponymech. Mgr. H. Richtarová připomněla svou červnovou prezentaci o PhMr. G. Hellovi v rozšířené a doplněné verzi. Velmi slibný byl příspěvek kolegyně Mgr. T. Ambrus – Významní členové řádu milosrdných bratří, který naznačil obsah její dizertační práce, kterou nedávno obhájila. Poslední příspěvek sympozia patřil MVDr. PharmDr. V. Vranové a její studii o významných osobnostech českého farmaceutického průmyslu (J. Rosickému, J. Tamchynovi, A. Steinhauerovi).

Na úplný závěr jsme nad prezentací kolegyně T. Ambrus zavzpomínali na 39. mezinárodní kongres dějin farmacie ve Vídni. Letošního ročníku se za Českou republiku aktivně zúčastnili dva přednášející – doc. PhMr. RNDr. V. Rusek, CSc. (Lékařské etikety ve sbírkách Českého farmaceutického muzea), Mgr. J. Babica (Historie vývoje a používání lékárenských piktogramů v Československu) a tři postery – PharmDr. L. Nedopilová, Ph.D. (Farmacie v České republice ve druhé polovině 20. století), PharmDr. T. Ambrus (Církevní lékárny na území Slovenska v 17.–20. století) a PhMr. RNDr. P. Drábek, PharmDr. M. Lisá, Ph.D. (Materia medica ve 12. století v Montpellier). Posledně zmiňovaní autoři si za tento poster odnesli ocenění za 3. nejlepší poster.

Diskuze v kuloárech po oficiálním zakončení sympozia pak pokračovala do 18 hodiny.

Již nyní se těšíme na jubilejní XL. setkání, které se uskuteční 17. března 2010 v Praze v Lékařském domě nad novými tématy z farmaceutického průmyslu a výroby.

*M. Lisá*

### ● 13. kongres nemocničních lékárníků

Každoroční kongres nemocničních lékárníků se konal letos v Brně ve funkcionalistických prostorách Výstaviště od pátku 13. listopadu do neděle 15. listopadu 2009. Sešlo se zde rekordní počet více než 560 nemocničních lékárníků a farmaceutických asistentů.

Hlavním tématem letošního kongresu byla farmakoterapie bolesti. Účastníci kongresu si mohli v průběhu sobotního dopoledně vyslechnout různé pohledy na tuto problematiku. Hned v úvodní přednášce se profesor Pavel Ševčík z FN Brno zaměřil na léčbu chronické bolesti pomocí opioidů. Za použití kazuistik a názorné fotodokumentace ukázal současné možnosti léčby silné bolesti. Zdůraznil, že by se lékaři neměli preskripce opioidů obávat, a pokud nedochází k dostatečnému účinku, je vhodné provést rotaci účinných látek ve skupině silných opioidů.

V další prezentaci se MUDr. Marek Hakl z brněnské FN u sv. Anny věnoval možnostem použití jiných než farmakologických způsobů ovlivnění chronické bolesti. Účinnou metodou k tlumení silné bolesti je například epidurální aplikace kortikoidů nebo subarachnoidální anestezie s aplikací lokálního anestetika s morfinem. Na základě svých zkušeností z Centra léčby bolesti zdůraznil, že lékař musí pacientovi jeho subjektivní bolest věřit a akceptovat ji. Přístup k léčbě bolesti musí tedy být komplexní a měl by zahrnovat kromě farmakoterapie také edukaci pacienta.

Hospicová péče bývá vyhrazena pacientům v terminální fázi onemocnění. O konceptu paliativní medicíny hovořil ve své přednášce MUDr. Ladislav Kabelka z Domu léčby bolesti s hospicem sv. Josefa v Rajhradě u Brna. Cílem paliativní medicíny je zlepšit kvalitu zbyvajících života pacienta nevyлéčitelně nemocného. Zároveň je nutné zapojit do terapeutického procesu i pacientovu rodinu, která se musí s terminálním stádiem nemoci rovněž vyrovnávat. Ve své přednášce zdůraznil dr. Kabelka rovněž potenciál lékárníkovy intervence při hodnocení medikace pacientů v hospicové péči.

PharmDr. Jana Gregorová z lékárny FN na Bulovce připojila ve své přednášce vlastní postřehy a zkušenosti s pacienty, kterým se věnuje při své práci klinického farmaceuta. Riziko nežádoucích účinků a interakcí léků se s přibývajícím věkem pacientů zvyšuje, a proto je právě zde do budoucna místo pro lékárníka.

Akutní bolest nepatří mezi nemoci, jedná se o nepříjemně vnímaný symptom, doprovázející různá onemocnění. Možnosti ovlivnění akutní bolesti, jako je například bolest po operacích, nastínil anesteziolog MUDr. Lukáš Dadák z FN u sv. Anny v Brně.

V odpoledním bloku volných sdělení byly prezentovány příspěvky s tematikou využití medicíny založené na důkazech, které byly následně podrobně rozebrány na workshopu.

Druhý workshop letošního kongresu byl zaměřen na aktuální problémy onkologické farmacie, především otázku použitelnosti a stability připravovaných cytostatik. Někteří z účastníků workshopu přednesli svoje volná sdělení také v onkologické části nedělního bloku kongresového programu, především s tematikou zajištění bezpečné přípravy cytostatik.

Tematicky pestrý program měli možnost vyslechnout také účastníci a účastníci samostatného bloku farmaceutických asistentů, kde zazněly mimo jiné příspěvky o terapii bérceových vředů nebo o kompresní terapii.

Sobotní a nedělní bloky volných sdělení, stejně jako vysoká návštěvnost kongresu, svědčí o skutečnosti, že získávání nových poznatků i sdělení vlastních zkušeností je pro všechny z nemocničních lékáren prioritou.

Přednášky a volná sdělení jsou k dispozici na [www.nemlek.cz](http://www.nemlek.cz) v části pro registrované návštěvníky webu.

*M. Lžičar*

## ● Ze zasedání Výboru České farmaceutické společnosti

Páté letošní zasedání výboru České farmaceutické společnosti (ČFS) ČLS JEP rozšířené o předsedy odborných sekcí ČFS se konalo 9. prosince 2009 v Lékařském domě v Praze. Jednání vedl předseda ČFS prof. L. Jahodář.

Úvodem předseda zkontroloval jednotlivé body z minulé schůze výboru ČFS a jejich plnění a projednal aktuální a vyřešenou korespondenci za poslední období. Informoval přítomné o 40. výročí založení Farmaceutické fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové, kde v rámci těchto oslav proběhlo 28. listopadu 2009 slavnostní odhalení pamětní desky obětem nacismu z řad farmaceutů. Deska je umístěna ve foyeru farmaceutické fakulty. Finanční náklady ve výši cca 117 000 Kč byly pokryty převážně ze dvou zdrojů – firma AMGEN a ČFS. Výbor navrhl, aby tato pamětní deska byla vzhledem k jejímu umístění při vhodné příležitosti převedena do majetku Farmaceutické fakulty UK.

Předseda ČFS informoval přítomné o komunikaci s Ministerstvem zdravotnictví ČR. Byly diskutovány došlé návrhy vyhlášek, ke kterým se ČFS vyjadřuje. Na výzvu MZ výbor připravil na základě došlých návrhů od sekcí ČFS návrh kandidátů na členství v akreditačních komisích dle vyhlášky č. 185/2009 Sb. a dle požadavků MZ ČR.

V rámci aktivit jednotlivých odborných sekcí ČFS byl výbor informován o novém složení Sekce klinické farmacie ČFS. Novou předsedkyní se stala PharmDr. D. Fialová, PhD.

Při jednání o zahraničních aktivitách ČFS přítomní vyslechli informaci o přípravě XII. symposia ISOPP (International Society of Oncology Pharmacy Practitioners), které se bude konat 5. až 8. května 2010 v hotelu Clarion v Praze. Příprava pokračuje úspěšně. Bližší informace na adrese [www.isopp2010.com](http://www.isopp2010.com). Předsedové sekcí byli, v souvislosti s plánováním účasti na mezinárodních akcích doma i v zahraničí vyzváni, aby předkládali požadavky v dostatečném předstihu. Výbor schválil příspěvek sekce nemocničních lékárníků na seminář Evropské asociace nemocničních lékárníků (EAHP) v Rize v 2010, pro jednoho účastníka na kongres EAHP v Nice a na valnou hromadu EAHP v červnu 2001 ve Švýcarsku. ČFS bude s příspěvkem zastoupena na kongresu Mezinárodní farmaceutické federace (FIP) 2010. Přítomní vyslechli informaci o 8. střeoevropském sympoziu farmaceutické technologie, které se bude konat 16.–18. září 2010 Grazu. Předsedkyně sekce technologie léků je zastoupena ve vědeckém výboru. Bližší informace jsou na webu ČFS. Sekce veřejného lékařství FIP informovala o projektu „Quality work in Pharmacy“, bližší informace na webu FIP [www.fip.org](http://www.fip.org).

Výbor ČFS jednal o finanční situaci časopisu Česká a slovenská farmacie. Smlouva o participaci Slovenské farmaceutické společnosti (SFS) na snížení ztráty časopisu za rok 2008 a 2009 je v řešení v České lékařské společnosti, která je vydavatelem tohoto časopisu. Představitelé SFS přislíbili zaplacení příspěvku na pokrytí ztráty časopisu.

Mgr. V. Šumpichová informovala písemně o aktivitách několika mladých farmaceutů v rámci připravovaného „Sdružení mladých lékárníků“. Toto sdružení by mělo stát na pomezí mezi Českou lékárnickou komorou a Českou farmaceutickou společností, s omezením do věku 35 let. Výbor ČFS tuto aktivitu morálně podporuje. Doporučuje však zvážit název tohoto sdružení na „Sdružení mladých farmaceutů“, a to vzhledem k plánovanému širokému rozsahu činnosti tohoto sdružení v rámci celého oboru farmacie.

V rámci projednávání dalších administrativních náležitostí se Výbor ČFS domluvil na přípravě emailového adresáře všech členů ČFS, který by v budoucnu sloužil k zaslání hromadné emailové korespondence.

Výbor ČFS schválil odpis některých starších nefunkčních zařízení, která jsou v majetku ČFS, schválil vydání dalšího jednoho osvědčení pro přípravu cytostatik v lékárnách a vzal na vědomí, že se od října 2009 do ČFS přihlásilo 14 nových členů.

V závěru zasedání předseda ČFS prof. L. Jahodář poděkoval všem účastníkům, členům výboru i zástupcům odborných sekcí za spolupráci a aktivní činnost pro Českou farmaceutickou společnost v roce 2009 s přáním všeho nejlepšího do roku 2010.

Příští schůze výboru ČFS předběžně plánovaná na 18. února 2010 se uskuteční na Farmaceutické fakultě UK v Hradci Králové.

*P. Komárek*